

**КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ**

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА Business Fundamentals

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Навчальний рік	2020/2021
З якого курсу викладається	2
В якому семестрі (-ах) викладається	4-6
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Мітяєва Тетяна Леонідівна
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат економічних наук, доцент
Кафедра	Економіки та обліку
Посада	Доцент
Профіль викладача	
Контактна інформація	t.mitiaieva@knote.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Основи підприємництва» – вибіркова навчальна дисципліна спеціалізації, передбачена планом підготовки дипломованих фахівців усіх спеціальностей. Курс передбачає ознайомлення з найактуальнішими підходами до організації підприємницької діяльності зарубіжних і вітчизняних авторів, розкриває бачення викладача щодо здійснення підприємницької діяльності вітчизняних та закордонних підприємств і організацій, сформоване на основі власного досвіду.

Підприємництво – це комплексний феномен, з проявами якого можна зустрітися в будь-якій сфері людських стосунків, вичерпати всю різноманітність якого неможливою. Акцентуючи увагу на певній значущості підприємництва, слід відзначити, що в ньому сфокусувалися різноманітні напрями розвитку ринкових відносин в нашій державі, дослідження і впровадження яких охоплює широкий спектр проблем. Вирішення їх стає першочерговим завданням на шляху перебудови соціально-господарських механізмів функціонування економіки України. Після опанування даного курсу стане зрозумілим, що підприємництво – це не складно, а навпаки – корисно, адже без ефективного ведення та аналізу підприємницької діяльності неможливо прийняти жодне рішення як на рівні країни чи підприємства, так і на рівні окремої сім'ї чи особистості.

Мета дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи підприємництва» є формування у майбутніх фахівців теоретичних та практичних знань з підприємницької діяльності. Розширення і поглиблення знання про економічний зміст підприємництва та підприємницької діяльності, про фактори, що обумовлюють вибір видів підприємницької діяльності, її форм та методів.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- зміст основних проблем підприємницької діяльності;
- концепцію ринкової системи господарювання, механізм функціонування ринку;
- методи організації підприємницької та управлінської діяльності;
- методику оцінки ефективності діяльності підприємства – підприємницького бізнесу.

вміти:

- оцінювати результативність підприємницької діяльності підприємства в умовах ринку;
- складати документацію при організації підприємства;
- виділяти слабкі та сильні сторони підприємницької та управлінської діяльності;
- розробляти заходи, приймати рішення та готувати проект наказу (розпорядження) щодо підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ навчальних дисциплін: «Основи економічної теорії», «Макроекономіка», «Основи менеджменту». Та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як: «Міжнародна торгівля», «Міжнародний менеджмент», «Біржова торгівля», «Міжнародний бізнес».

Програма дисципліни

Тема 1. Зміст підприємницької діяльності

Історичний розвиток поняття «підприємництва». Основні функції підприємницької діяльності: інноваційна, ресурсна, організаційна, стимулююча (мотиваційна). Підприємництво – як самостійна, ініціативна, систематична діяльність господарюючих суб'єктів. Приватна власність, як економічна основа розвитку підприємництва. Економічна свобода, як основна передумова розвитку підприємництва. Економіко-теоретичне знання і підприємництво. Рушійні сили підприємництва. Принципи і передумови підприємництва. Проблеми формування економічної культури.

Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві

Форми суспільного виробництва, основні риси натурального виробництва, передумови виникнення товарного виробництва. Передумови виникнення товарного виробництва. Поняття товару. Товарне виробництво – матеріальна основа виникнення підприємництва. Основні елементи процесу суспільного виробництва. Продуктивні сили суспільства. Родові ознаки підприємництва. Ринок та його функції. Поняття ринку. Суб'єкти і об'єкти ринку.

Основні функції ринку. Класифікація ринку: з точки зору економічного призначення об'єктів ринкових відносин; за адміністративно-територіальною ознакою; залежно від ступеня розвиненості ринкових відносин; залежно від ступеня обмеження конкуренції; відповідно до чинного законодавства; за характером продаж. Основні засади ринку. Основні елементи ринкової економіки.

Тема 3. Види підприємництва

Приватне, колективне та державне підприємство. Види підприємницької діяльності: виробниче, фінансово-кредитне, комерційне підприємство. Продукт виробничо-підприємницької діяльності. Взаємозв'язок виробничого та комерційного підприємства. Поєднання посередницького бізнесу з іншими видами підприємницької діяльності. Страхове підприємство як особлива форма фінансово-кредитного підприємства. Об'єкти страхування.

Тема 4. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності

Коопераційні зв'язки і самоорганізація суб'єктів підприємства. Основні форми коопераційних зв'язків малих, середніх та великих підприємств: субпідряд, франчайзинг, лізинг. Форми інноваційно-функціональних коопераційних зв'язків. Венчурне фінансування, Бізнес-інкубатори. Мета інкубаторських програм. Функції інкубаторів. Державна підтримка і сприяння розвитку підприємства. Сутність та методи державного регулювання підприємства. Механізм державного регулювання підприємства. Функції, методи та органи державного регулювання підприємства. Цілі, напрями, принципи державної підтримки підприємства.

Тема 5. Етична та соціальна відповідальність підприємства

Культура як чинник формування методів підприємницького менеджменту. Концептуальна основа та класифікація методів підприємницького менеджменту. Критерії аналітичного оцінювання та порівняльна оцінка цих методів. Бізнес-культура. Основні положення бізнес-культури. Традиційні та сучасні цінності організації. Ділова та професійна етика. Поняття етики та моралі. Ділова та професійна етика. Етичні нормативи. Етико – правові взаємини підприємця і найманих працівників. Соціальна відповідальність бізнесу.

Тема 6. Організаційні форми підприємства

Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Характеристика одноосібного володіння, партнерства, корпорації. Переваги та недоліки одноосібного володіння. Переваги та недоліки партнерства (товариства). Переваги та недоліки корпорації (акціонерного товариства). Мале підприємство, економічна сутність, функції малого підприємства. Особливості розвитку малого підприємства в Україні й за кордоном. Селянське (фермерське) господарство.

Тема 7. Процес створення підприємства та характеристика основних його етапів

Організація підприємства. Порядок ліцензування підприємницької діяльності. Поняття: ліцензія, ліцензіат, ліцензійні умови. Технологія заснування власної справи. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємства, поняття, завдання, структура. Установчий договір, поняття, суть і зміст. Структура установчого договору. Процес укладання засновницьких документів. Статутний фонд та його формування. Поняття статутного фонду. Мінімальний обсяг статутного фонду для акціонерного товариства, для інших товариств. Умови збільшення статутного фонду. Напрямки використання статутного фонду. Інші фонди підприємства: резервний, страховий, соціально-економічного розвитку, споживчий.

Бізнес-планування в підприємницькій діяльності. Сутність та функції бізнес-плану. Методології та стадії розробки бізнес-плану.

Тема 8. Кар'єра у бізнесі

Поняття кар'єри. Кар'єра найманого працівника та кар'єра підприємця. Вертикальна та горизонтальна кар'єра. Спеціальність та освіта. Професії та компетенції. Підприємницький ресурс. Особисті вимоги до спеціалістів – підприємців та їхні ділові риси. Діловий етикет. Тайм-менеджмент. Емоційний та інтелектуальний ресурс. Імідж. Комунікації. Емпатія. Планування кар'єри. Механізм досягнення кар'єри у бізнесі. Сутність та складники підприємницького успіху.

Особливості та політики дисципліни

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття дисципліни. Студенти мають завчасно інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Під час практичних занять використовуються ситуації та реальні дані вітчизняних підприємств. Усі практичні завдання максимально наближені до реальної діяльності вітчизняного бізнесу, й формування висновків з розрахунків, проведених в рамках виконання поставлених на практичних заняттях завдань, має враховувати сучасний стан економіки країни та регіону.

Виконання передбачених завдань формує у здобувача вищої освіти не тільки знання основ підприємницької діяльності та методики його впровадження в повсякденне життя, але й закладає основи критичного мислення й багатоваріантності вирішення професійних задач з урахуванням необхідності максимального задоволення інтересів підприємця та оточуючих його осіб.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до діючого Положення про оцінювання результатів навчання студентів.

Поточний контроль (60 балів): 1) активна участь в ділових іграх; 2) виконання розрахункових завдань; 3) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60. Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Апопій В. В. Основи підприємництва : навчальний посібник / В. В. Апопій, Н. О. Шутовська, С. А. Середа. – Київ : Ліра, 2014. – 324 с.
2. Воронкова В. Г. Основи підприємництва: теорія та практикум : навчальний посібник / В. Г. Воронкова. – Київ : Ліра, 2014. – 455 с.
3. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес : підручник / І. М. Грищенко. – Київ : Грамота, 2016. – 519 с.
4. Блажівська О. Є. Спільна діяльність учасників простого товариства : монографія / О. Є. Блажівська. – Київ : Ліра, 2013. – 224 с.
5. Бондар М. І. Звітність підприємства : навчальний посібник / М. І. Бондар. – Київ : ЦУЛ, 2015. – 570 с.
6. Верига Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва : навчальний посібник / Ю. А. Верига. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 264 с.
7. Економіка і підприємництво, менеджмент : навчальний посібник / [Рогач С. М. та ін.]. – Київ : Компринт, 2015. – 713 с.
8. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема : навчальний посібник / [Ю. Бажал та ін.] ; за ред. Ю. М. Бажала. – Київ : Пульсари, 2015. – 278 с.
9. Калина А. В. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навчальний посібник / А. В. Калина. – Київ : Патерик, 2014. – 498 с.
10. Карлін М. І. Правові основи підприємницької діяльності : конспект лекцій / М. І. Карлін, Ю. В. Строцюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 107 с.
11. Князь С. В. Підприємництво та менеджмент : навчальний посібник / С. В. Князь, Т. І. Данько, Н. Б. Ярошевич ; за ред. С. В. Князя. – Львів : Львівська політехніка, 2016. – 123 с.
12. Юрко І. В. Торговельне підприємництво : навчальний посібник / І. В. Юрко. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 308 с.
13. Юрчишена Л. В. Планування підприємницької діяльності : навчальний посібник / Л. В. Юрчишена. – Вінниця : ВФЕУ, 2014. – 366 с.
14. Національна бібліотека ім. Вернадського [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу: www.biblvnrad.org.ua. – Станом на 31.08.2018. – Назва з екрана.
15. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього бізнесу в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 4618-VI від 22.03.2012 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>. – Станом на 31.08.2018. – Назва з екрана.
16. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 2157-III від 21.12.2000 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>. – Станом на 31.08.2018. – Назва з екрана.
17. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців [Електронний ресурс] : Закон України № 755-IV від 15.05.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>. – Станом на 31.08.2018. – Назва з екрана.